

โครงการจัดทำแนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) เพื่อ Green Supply Chain ของอุตสาหกรรมเป้าหมายเพื่อการส่งออก

1. หลักการและเหตุผล

ผลกระทบจากความแปรปรวนของสภาพอากาศและภัยธรรมชาติที่ทวีความรุนแรงขึ้นทุกปี เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภคทั่วโลกไม่อาจมองข้ามประเด็นผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ได้ แม้ผู้บริโภคในประเทศไทยอาจยังไม่ให้ความสำคัญกับการเลือกใช้สินค้าและบริการจากองค์กรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม แต่ประเด็นดังกล่าวมีผลโดยตรงต่อการค้าระหว่างประเทศ ทั้งตลาดในเอเชีย ยุโรป และอเมริกา ประเทศต่างๆ เหล่านี้ ได้กำหนดมาตรการที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม มีทั้งมาตรการบังคับและมาตรการสมัครใจ เช่น การห้ามนำเข้าหรือจำกัดปริมาณการนำเข้าผลิตภัณฑ์ที่อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การติดฉลากสิ่งแวดล้อม และการเก็บภาษีสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ด้วยปัจจัยผลักดันทางการตลาดดังกล่าวกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ โดยสำนักโลจิสติกส์ ได้มีความพยายามอย่างต่อเนื่องในการยกระดับโซ่อุปทานภาคอุตสาหกรรมสู่ Green Supply Chain เพื่อลดผลกระทบสิ่งแวดล้อม และเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมไทยในตลาดการค้าโลก โดยการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการไทยปรับปรุงกระบวนการดำเนินธุรกิจทั้งภายในองค์กรและระหว่างองค์กร ด้วยหลักการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Green Supply Chain Logistics Management, G-SCLM) ซึ่งเกิดจากการบูรณาการองค์ความรู้ด้านการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานกับองค์ความรู้ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม เพื่อการประกอบการอย่างเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมตลอดโซ่อุปทาน

กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ โดยสำนักโลจิสติกส์ ได้จัดทำ “โครงการจัดทำแนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) เพื่อ Green Supply Chain ของอุตสาหกรรมเป้าหมายเพื่อการส่งออก” มาตั้งแต่ปี 2555 เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต การใช้พลังงานและทรัพยากรการผลิต และการขนส่ง ตลอดจนการลดปริมาณของเสียที่เกิดจากกระบวนการผลิต รวมถึงการขึ้นทะเบียนฉลากคาร์บอนฟุตพริ้นท์ของผลิตภัณฑ์ ผลจากการดำเนินโครงการฯ ช่วง 2 ปีที่ผ่านมา พบว่า มีสถานประกอบการอุตสาหกรรมจำนวนมากให้ความสำคัญและสนใจเข้าร่วมโครงการฯ ดังนั้น สำนักโลจิสติกส์ จึงได้ดำเนินโครงการฯ ต่อเนื่องในปีงบประมาณ 2557 เพื่อขยายผลการให้คำปรึกษาด้านการปรับปรุงการจัดการโลจิสติกส์ตลอดโซ่อุปทานให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมแก่สถานประกอบการอุตสาหกรรมทั่วประเทศ พร้อมทั้งส่งเสริมการจัดทำคาร์บอนฟุตพริ้นท์ของผลิตภัณฑ์ (Carbon Footprint for Product, CFP) และคาร์บอนฟุตพริ้นท์ขององค์กร (Carbon Footprint for Organization, CFO) เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและเพิ่มช่องทางการตลาด รวมทั้งเป็นการเตรียมความพร้อม กรณีภาครัฐมีความจำเป็นต้องรายงานปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกขององค์กรต่างๆ สำหรับเป็นแนวทางการบริหารจัดการการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศ โดยกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายที่ได้รับการคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการฯ ในปีงบประมาณ 2557 คือ อุตสาหกรรมอาหารแปรรูป ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่สำคัญต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ เช่น อุตสาหกรรมข้าวและข้าวแปรรูป อุตสาหกรรมมะพร้าวและผลิตภัณฑ์แปรรูป และอุตสาหกรรมผลไม้อบแห้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลิตภัณฑ์ที่อยู่ในกลุ่มของอาหารเพื่อสุขภาพ (Healthy food) และอาหารเกษตรอินทรีย์ (Organic food) เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อรองรับการเปิดเสรีทางการค้าของ AEC ใน

สินค้าเกษตร 23 รายการ¹ ภายในปี 2558 ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันทางการตลาดของอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารของไทย

2. วัตถุประสงค์ของโครงการ

- 2.1 เพื่อสนับสนุนให้ภาคอุตสาหกรรมจัดทำคาร์บอนฟุตพริ้นท์ของผลิตภัณฑ์ และคาร์บอนฟุตพริ้นท์ขององค์กร สำหรับใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ขององค์กร
- 2.2 เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ของบุคลากรภาคอุตสาหกรรมให้มีความรู้และความสามารถในการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานเพื่อลดผลกระทบสิ่งแวดล้อม และการยกระดับโซ่อุปทานภาคอุตสาหกรรมสู่การเป็น Green Supply Chain
- 2.3 เพื่อจัดทำและเผยแพร่แนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ด้านการบริหารจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานของอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

3. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 3.1 ผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากการดำเนินกิจกรรมโลจิสติกส์ของสถานประกอบการลดลงจากการปรับปรุงการบริหารจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน
- 3.2 บุคลากรในภาคอุตสาหกรรมได้รับการพัฒนาองค์ความรู้ในการบริหารจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- 3.3 ภาครัฐมีข้อมูลปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของภาคอุตสาหกรรม เพื่อใช้เป็นแนวทางการจัดการผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมของประเทศ

4. อุตสาหกรรมนำร่อง

อุตสาหกรรมอาหารแปรรูป

5. กิจกรรมการดำเนินโครงการโดยสังเขป

- 5.1 พัฒนาและปรับปรุงกระบวนการและเกณฑ์การประเมินการบริหารจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมที่ได้พัฒนาขึ้นในปีงบประมาณ 2556 และศึกษาวิธีการคำนวณต้นทุนที่ประหยัดได้ (Cost Savings) จากการปรับปรุงกระบวนการผลิต กระบวนการขนส่ง การใช้ทรัพยากรการผลิตและอื่นๆ ขององค์กรหรือหน่วยงานที่ได้รับการยอมรับในระดับสากล เช่น US Environmental Protection Agency (US EPA) และศึกษาความเป็นไปได้ในการนำมาประยุกต์ใช้กับภาคอุตสาหกรรมของไทย
- 5.2 คัดเลือกสถานประกอบการอุตสาหกรรมอาหารและอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่มีการส่งออกผลิตภัณฑ์จำนวนไม่น้อยกว่า 10 ราย พร้อมทั้งจัดทำบันทึกความเข้าใจ (Memorandum of Understanding: MOU) ระหว่างผู้บริหารสูงสุดขององค์กรที่เข้าร่วมโครงการฯ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ และที่ปรึกษาโครงการฯ ในการให้ความร่วมมือเข้าร่วมโครงการฯ โดยมีแผนการดำเนินงานและตัวชี้วัดความสำเร็จที่ชัดเจน

¹ สินค้าเกษตร 23 รายการที่จะมีการเปิดเสรีทางการค้าของ AEC ได้แก่ น้ำมันดิบ/นมปรุงแต่ง นมผงขาดมันเนย ลำไยแห้ง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ กระเทียม หอมหัวใหญ่ เมล็ดพันธุ์หอมใหญ่ มันฝรั่ง พริกไทย ข้าว เมล็ดถั่วเหลือง กากถั่วเหลือง น้ำมันถั่วเหลือง น้ำมันปาล์ม น้ำมันมะพร้าว เนื้อมะพร้าวแห้ง ชา เมล็ดกาแฟ กาแฟสำเร็จรูป ไหมดิบ น้ำตาล และไบยาสูบ

- 5.3 จัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการแก่บุคลากรของอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปและอุตสาหกรรมต่อเนื่อง จำนวน 60 ราย เรื่องการบริหารจัดการระบบโลจิสติกส์และโซ่อุปทานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Green Supply Chain Logistics Management, G-SCLM) และการประเมินคาร์บอนฟุตพริ้นท์ผลิตภัณฑ์ (Carbon Footprint for Product, CFP) และคาร์บอนฟุตพริ้นท์ขององค์กร (Carbon Footprint for Organization, CFO)
- 5.4 เข้าใจคำปรึกษาเชิงลึกแก่สถานประกอบการที่ได้รับการคัดเลือกเข้าร่วมโครงการฯ เพื่อลดปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่ปล่อยออกมาจากการดำเนินกิจกรรมโลจิสติกส์ ตลอดโซ่อุปทานตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ และดำเนินการยื่นขอการรับรองฉลากคาร์บอนฟุตพริ้นท์สำหรับสถานประกอบการที่มีความพร้อมในการดำเนินการยื่นขอการรับรองฉลากคาร์บอนฟุตพริ้นท์ผลิตภัณฑ์ 5 ราย และคาร์บอนฟุตพริ้นท์ขององค์กร 3 ราย

6. ผลสำเร็จของโครงการ

- 6.1 บุคลากรของสถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการได้รับการฝึกอบรม เรื่อง การบริหารจัดการระบบโลจิสติกส์และโซ่อุปทานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Green Supply Chain Logistics Management, G-SCLM) และการประเมินคาร์บอนฟุตพริ้นท์ผลิตภัณฑ์ (Carbon Footprint for Product, CFP) และคาร์บอนฟุตพริ้นท์ขององค์กร (Carbon Footprint for Organization, CFO)
- 6.2 สถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการได้รับการยื่นขอการรับรองฉลากคาร์บอนฟุตพริ้นท์สำหรับผลิตภัณฑ์ทั้งหมด 6 ราย และคาร์บอนฟุตพริ้นท์ขององค์กรทั้งหมด 3 ราย
- 6.3 จัดทำคู่มือแนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ด้านการบริหารจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานของอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อเผยแพร่ทั้งหมด 500 เล่ม